Mediolanum invest a.d.
BROKERSKO DILERSKO DRUŠTVO

P R A V I L N I K

O POSTUPCIMA I MERAMA ZA SPREČAVANJE I OTKRIVANJE ZLOUPOTREBE TRŽIŠTA

BROKERSKOG DRUŠTVA

Mediolanum Invest a.d. Beograd

Na osnovu člana 280. Zakona o tržištu kapitala (,,Službeni glasnik RS", br. 129/2021, u daljem tekstu: Zakon) i člana 5. Pravilnika o postupcima koji se mogu smatrati manipulacijom na tržištu, postupcima za sprečavanje i otkrivanje zloupotrebe na tržištu i prijavljivanju sumnjivih transakcija („Sl. glasnik RS", br.77/2022), generalni direktor Brokersko-dilerskog društva Mediolanum Invest a.d. Beograd, dana 21.12.2022. godine, donosi:

PRAVILNIK O POSTUPCIMA I MERAMA ZA SPREČAVANJE I OTKRIVANJE ZLOUPOTREBE TRŽIŠTA

1. OPŠTE ODREDBE

Član 1.

Ovim Pravilnikom o postupcima i merama za sprečavanje i otkrivanje zloupotrebe tržišta (dalje u tekstu: Pravilnik) se uređuje postupanje Društva u cilju otkrivanja i sprečavanja postupaka i radnji koje se mogu smatrati zloupotrebom tržišta, navode se primeri aktivnosti koje se smatraju manipulacijom na tržištu, definišu se ovlašćenja, odgovornosti i radni zadaci zaposlenih u Društvu, procedure obaveštavanja Komisije za hartije od vrednosti u situacijama kada se opravdano sumnja da određena ponašanja odnosno transakcije predstavljaju aktivnosti koje se smatraju manipulacijom na tržištu, a sa krajnjim ciljem zaštite imovine klijenata.

Član 2.

Odredbe ovog Pravilnika, osim ako nije drugačije naznačeno, odnose se na Društvo, zaposlene u Društvu kao i na druga relevantna lica.

Član 3.

Zaposleni Odeljenja trgovanja obzirom na poslove koje obavljaju, dužni su da svog neposrednog rukovodioca i Internog kontrolora obaveste o postojanju sumnje na manipulaciju na tržištu.

Svi zaposleni u Društvu dužni su da obraćaju pažnju i prijavljuju Internom kontroloru aktivnosti za koje se može opravdano posumnjati da predstavljaju aktivnosti koje se smatraju manipulacijom na tržištu. Obaveštavanje nadležnih institucija sprovodi se po proceduri propisanoj ovim Pravilnikom.

2. RADNJE I POSTUPCI KOJI SE SMATRAJU MANIPULACIJOM NA TRŽIŠTU

Član 4.

Manipulacija na tržištu obuhvata sledeće radnje:

1) izvršavanje transakcije, ispostavljanje naloga za trgovanje ili drugi postupak koji:

   (1) daje ili bi verovatno dao neistinite ili obmanjujuće signale ili informacije o ponudi, tražnji ili ceni finansijskog instrumenta ili povezanog ugovora za robu na spot tržištu;
   (2) održava ili bi verovatno održavao cenu jednog ili više finansijskih instrumenata ili povezanog ugovora za robu na spot tržištu na neuobičajenom ili veštačkom nivou, osim ukoliko lice koje učestvuje u transakciji, dajući nalog za trgovanje ili učestvujući

na drugi način, dokaže da su ta transakcija, nalog ili postupak izvršeni iz zakonitih razloga i da su u skladu sa prihvaćenim tržišnim praksama na tom tržištu;

2) izvršavanje transakcije, ispostavljanje naloga za trgovanje ili druge aktivnosti ili postupci koji utiču ili mogu uticati na cenu jednog ili više finansijskih instrumenata ili povezanog ugovora za robu na spot tržištu, pri čemu se upotrebljavaju fiktivna sredstva ili drugi oblici obmane ili prevare;
3) širenje informacija putem sredstava javnog informisanja, uključujući i internet i sva druga sredstva kojima se daju, odnosno kojim bi se mogli davati lažni ili obmanjujući signali u pogledu ponude, potražnje ili cene finansijskog instrumenta, ili povezanog ugovora za robu na spot tržištu, ili drže ili bi mogle držati na neuobičajenom ili veštačkom nivou cenu jednog ili više finansijskih instrumenata ili povezanog ugovora za robu na spot tržištu, uključujući i širenje glasina, a od strane lica koje je znalo ili je moralo znati da su te informacije neistinite ili da dovode u zabludu, kada lica koja su prenela informacije stiču, za sebe ili drugo lice, prednost ili korist od širenja tih informacija;
4) prenošenje lažnih ili obmanjujućih informacija ili davanje lažnih ili obmanjujućih osnovnih podataka u odnosu na referentnu vrednost kada je lice koje je prenelo informaciju ili dalo osnovni podatak znalo ili je moralo znati da su oni lažni ili obmanjujući, ili svaki drugi postupak kojim se manipuliše izračunavanjem referentne vrednosti.

Član 5.

U radnje i postupke koji se smatraju manipulacijama na tržištu naročito se ubraja sledeće:

1) aktivnosti jednog ili više lica koja sarađuju kako bi obezbedila dominantan položaj nad ponudom ili tražnjom finansijskog instrumenta ili povezanim ugovorima za robu na spot tržištu koji posredno ili neposredno utiču ili bi mogli uticati na utvrđivanje kupovnih ili prodajnih cena ili stvaranje drugih nepoštenih uslova trgovanja;
2) kupovina ili prodaja finansijskih instrumenata na početku ili pred kraj trgovačkog dana, koja ima ili bi mogla imati obmanjujući uticaj na investitore koji donose odluke na osnovu prikazanih cena, uključujući početne ili cene na zatvaranju;
3) ispostavljanje naloga na mesto trgovanja, uključujući svako njegovo povlačenje ili izmenu, upotrebom bilo kog raspoloživog sredstva trgovanja, uključujući elektronska sredstva, kao što su strategije algoritamskog i visokofrekventnog trgovanja, i koje imaju jednu od posledica iz člana 4. stav 1. tač. 1) i 2) ovog člana, putem:

   (1) ometanja ili usporavanja funkcionisanja sistema trgovanja na mestu trgovanja ili je verovatno da će tako delovati;
   (2) otežavanja prepoznavanja stvarnih naloga u sistemu trgovanja na mestu trgovanja, ili je verovatno da će tako delovati, uključujući unošenje naloga koji dovode do preopterećenja ili destabilizacije knjige naloga;
   (3) stvaranja ili je verovatno da će doći do stvaranja lažnih ili pogrešnih signala u vezi sa ponudom ili cenom finansijskog instrumenta i potražnjom za njim, posebno unošenjem naloga kojim se pokreće ili pojačava trend;

4) iskorišćavanja povremenog ili redovnog pristupa tradicionalnim ili elektronskim sredstvima javnog informisanja iznošenjem mišljenja o finansijskom instrumentu ili povezanom ugovorom za robu na spot tržištu (ili indirektno o njegovom izdavaocu), i to tako što je to lice prethodno zauzelo poziciju u tom finansijskom instrumentu ili povezanom ugovoru za robu na spot tržištu i ostvarivalo korist nakon uticaja koje je iznošenje mišljenja imalo na cenu tog instrumenta ili povezanog ugovora za robu na spot tržištu, a da istovremeno javnosti nije objavilo postojanje sukoba interesa na odgovarajući i efikasan način.

Odredbe ovog člana odnose se na pravna lica i na fizička lica koja učestvuju u donošenju odluke o vršenju transakcije za račun pravnog lica o kome je reč.

3. POKAZATELJI MANIPULACIJE

Član 6.

Zaposleni Društva su dužni da pri prijemu naloga i/ili izvršavanju transakcije razmotre propisane pokazatelje manipulacije koji sami po sebi ne znače da se u konkretnom slučaju radi o zloupotrebi tržišta, niti se podrazumeva suprotno ako neka činjenica ili događaj nije naveden ovde, već prilikom procene treba da uzmu u obzir specifične okolnosti svakog pojedinačnog slučaja:

Okolnosti koje utiču na procenu da li je došlo do zloupotreba na tržištu u smislu člana 5. ovog Pravilnika, mogu biti sledeće:

1) da li datim nalozima ili izvršenim transakcijama prethodi ili sledi nakon njih, širenje neistinitih, lažnih ili obmanjujućih informacija od strane lica koja su naloge dala ili transakcije izvršila, ili lica koja su s njima povezana;
2) da li naloge daju ili transakcije izvršavaju lica koja, pre ili nakon što daju nalog ili izvrše transakciju, distribuiraju, neposredno ili posredstvom lica koja su sa njima povezana, istraživanja tržišta ili preporuke za ulaganje koje su netačne, pristrasne ili očigledno pod uticajem materijalnih interesa.

Član 7.

Okolnosti koje utiču na procenu da li je došlo do zloupotreba na tržištu iz člana 4. ovog Pravilnika, mogu biti sledeće:

1) da li i u kojoj meri dati nalozi za trgovanje ili izvršene transakcije predstavljaju značajan deo dnevnog obima transakcija relevantnim finansijskim instrumentom na mestu trgovanja, posebno kada te aktivnosti vode do značajne promene cene finansijskog instrumenta;
2) u kojoj meri nalozi za trgovanje koje su izdala lica sa značajnom kupovnom ili prodajnom pozicijom u finansijskom instrumentu ili transakcije koje su ta lica izvršila, vode do značajnih promena cene finansijskog instrumenta ili izvedenih finansijskih instrumenata ili odnosne varijabile, uključene na mestu trgovanja;
3) da li izvršene transakcije dovode do stvarne promene vlasništva nad finansijskim instrumentom uključenim na mestu trgovanja;
4) u kojoj meri dati nalozi ili izvršene transakcije obuhvataju izmenu pozicija u kratkom periodu i predstavljaju značajan deo dnevnog obima trgovanja relevantnim finansijskim

instrumentom na mestu trgovanja, i da li bi mogli biti povezani sa značajnim promenama cene finansijskog instrumenta uključenog na mestu trgovanja;

5) u kojoj su meri dati nalozi ili izvršene transakcije, koncentrisani u okviru kratkog vremenskog razdoblja tokom dnevnog trgovanja, doveli do promene cene koja je usled toga promenila smer kretanja;
6) u kojoj meri dati nalozi menjaju prikaz najboljih cena ponude ili potražnje finansijskog instrumenta uključenog na mestu trgovanja, ili prikaz dubine tržišta koja je vidljiva učesnicima na tržištu, a uklonjeni su pre nego što su izvršeni;
7) u kojoj su meri nalozi dati ili transakcije izvršene u specifično vreme (na kraju trgovanja) ili oko specifičnog vremena u kojem se izračunavaju referentne cene (cene zatvaranja) i rade druga izračunavanja, a iste vode do promene cena koje imaju uticaj na referentne cene i izračunavanja.

4. OTKRIVANJE I SPREČAVANJE ZLOUPOTREBA NA TRŽIŠTU

Član 8.

Društvo je dužno da uspostavi i održava mere, sisteme i postupke kojima se obezbeđuje efikasno i stalno praćenje svih primljenih i prenetih naloga i svih izvršenih transakcija u svrhu otkrivanja i identifikacije naloga i transakcija koji bi mogli predstavljati trgovanje ili pokušaj trgovanja na osnovu insajderskih informacija ili manipulacije na tržištu ili pokušaj manipulacije na tržištu, kao i dostavljanje prijava sumnjivih transakcija i naloga Komisiji za hartije od vrednosti.

Propisane mere i postupci moraju biti primereni i proporcionalni obimu, veličini i prirodi delatnosti koju obavlja Društvo, moraju biti predmet redovne procene najmanje jednom godišnje i moraju se, po potrebi ažurirati.

Društvo je dužno da o tome vodi evidencija u pisanom obliku, a da se informacije čuvaju najmanje 5 godina.

Na zahtev Komisije za hartije od vrednosti, Društvo je dužno da dostavlja informacije kojima se dokazuje primerenost i proporcionalnost njegovog sistema u odnosu na obim, veličinu i prirodu poslovne delatnosti Društva, uključujući informacije o nivou uspostavljene automatizacije tih sistema.

Član 9.

Društvo je dužno da prati sve aktivnosti trgovanja koje se odvijaju putem njegovih sistema trgovanja, uključujući i sisteme njegovih klijenata, kako bi otkrilo znakove mogućeg manipulisanja tržištem.

Društvo je dužno da uspostavi i održava automatizovani sistem nadzora kojim se efikasno prate nalozi i transakcije, generišu upozorenja i izveštaji i, ako je primereno, koriste vizualizacijski alati.

Društvo proverava sve pokazatelje sumnjivih aktivnosti trgovanja koji su generisani njegovim automatizovanim sistemom nadzora u toku faze ispitivanja u odnosu na druge relevantne aktivnosti trgovanja koje to Društvo preduzima.

Automatski sistem nadzora Društva prilagođava se izmenama regulatornih obaveza i aktivnosti trgovanja Društva, uključujući izmene njegovih strategija trgovanja i strategija njegovih klijenata.

Društvo je dužno da preispituje svoj automatizovan sistem nadzora najmanje jednom godišnje kako bi procenilo da li su taj sistem i primenjeni parametri i filteri i dalje primereni regulatornim obavezama i aktivnostima trgovanja investicionog društva, uključujući njegovu sposobnost da se generisanje lažno pozitivnih i lažno negativnih nadzornih upozorenja svede na najmanju moguću meru.

Društvo je dužno da obezbedi da su njegova evidencija o trgovanju i informacije o računima tačne, potpune i dosledne na način da sopstvene dnevnike elektronskog trgovanja što je pre moguće usklađuje sa evidencijom koju osiguravaju njegova mesta trgovanja, brokeri, klirinški članovi, pružaoci podataka ili ostali relevantni poslovni partneri, kada je to primenjivo i primereno uzimajući u obzir prirodu, obim i složenost poslovanja.

Član 10.

Svi zaposleni u Društvu koji opravdano sumnjaju da bi transakcija mogla predstavljati trgovanje na osnovu insajderske informacije ili manipulaciju na tržištu, dužni su da bez odlaganja, a najkasnije do kraja radnog dana, o tome obaveste Internog kontrolora.

Obaveštenje o sumnji na manipulaciju na tržištu podnosi se na Obrascu STOR koji je propisan od strane Komisije za hartije od vrednosti. Svaki obrazac se posebno numeriše rednim brojem koji dodeljuje Interni kontrolor a na osnovu Evidencije sumnjivih transakcija koju vodi.

Interni kontrolor je dužan da odmah po prijemu Obaveštenja o sumnji na manipulaciju na tržištu izvrši kontrolu date planirane odnosno izvršene transakcije i sačini izveštaj koji odmah prosleđuje Direktoru Društva.

Ukoliko Interni kontrolor utvrdi da postoje opravdani razlozi za sumnju, dužan je da bez odlaganja obavesti Komisiju za hartije od vrednosti i dostavi sve podatke u skladu sa relevantnim propisima.

Ukoliko Interni kontrolor nakon izvršene kontrole utvrdi da ne postoji opravdanost sumnje na manipulaciju na tržištu, dužan je da o tome sačini službenu belešku u kojoj će obavezno navesti razlog za neprijavljivanje transakcije Komisiji za hartije od vrednosti, kao i dati predlog mera za dalje praćenje naloga vezanog za dato Obaveštenje o sumnji i datog nalogodavca.

Član 11.

Obaveštenje o sumnjivoj transakciji iz člana 10. Pravilnika sadrži sledeće podatke:

1) Podatke o podnosiocu:

   (1) Ime i prezime fizičkog lica koje podnosi obaveštenje,
   (2) Pozicija koju zauzima fizičko lice koje podnosi obaveštenje,
   (3) Podatke o pravnom licu koje podnosi obaveštenje (pun naziv, MB, adresa),
   (4) Svojstvo u kome podnosilac deluje u vezi sa nalozima ili transakcijama za koje obaveštenje podnosi,
   (5) Vrsta trgovanja i vrsta instrumenta,

(6) Kontakt podatke;

2) Podatke o nalogu ili transakciji:

(1) Finansijski instrument,
(2) Datum i vreme transakcija ili naloga,
(3) Tržište;

3) Podatke o prirodi sumnje i razlozi za sumnju;
4) Podatke o licu na koje se obaveštenje odnosi:

(1) Ime i prezime ili naziv,
(2) Matični broj/ JMBG/ nacionalni identifikacioni broj,
(3) Adresa,
(4) Podaci o poslu i radnom mestu fizičkog lica na koje se obaveštenje odnosi,
(5) Podaci o računima;

5) Druge informacije koje podnosilac smatra bitnim za prijavu;
6) Spisak dokumentacije koja se prilaže.

Obaveštenje o sumnjivoj transakciji dostavlja se na Obrascu STOR koji je objavljen na internet stranici Komisije za hartije od vrednosti, na adresu elektronske pošte zloupotrebe@sec.gov.rs.

Član 12.

Društvo ne sme da obavesti nijedno drugo lice o Obaveštenju iz člana 10. ovog Pravilnika, što se posebno odnosi na lice u čije su ime dati nalozi odnosno obavljene transakcije ili strane povezane s tim licem, osim lica kojima se obaveštenje dostavlja na osnovu zakona. Ispunjavanje ovog zahteva ne izlaže lice koje je izvršilo obaveštavanje nikakvoj vrsti odgovornosti, pod uslovom da lice koja je dostavilo Obaveštenje deluje u dobroj veri.

Obaveštavanje Komisije za hartije od vrednosti u skladu sa odredbama Zakona i ovog Pravilnika, ne predstavlja kršenje zabrane saopštavanja informacija predviđene ugovorom ili propisom, te lice koje je dalo takvo obaveštenje ne snosi odgovornost.

5. ČUVANJE DOKUMENTACIJE

Član 13.

Društvo je dužno da najmanje pet godina čuvaju informacije na osnovu kojih je sprovedena analiza naloga i transakcija, koji bi mogli predstavljati zloupotrebe na tržištu ili pokušaj zloupotreba, i ove informacije dostavlja Komisiji za hartije od vrednosti, na njen zahtev.

Društvo je dužno da obezbedi poverljivost prikupljenih podataka i dostavljenih prijava u smislu ovog člana Pravilnika.

6. ZAVRŠNE ODREDBE

Član 14.

Ovaj Pravilnik je sastavni deo Pravila i procedura poslovanja Društva i stupa na snagu osmog dana od dana objave na internet stranici Društva.

Ovaj Pravilnik se objavljuje narednog radnog dana od dana prijema saglasnosti Komisije za hartije od vrednosti na Pravila poslovanja i procedure Društva.

Generalni direktor

OBRAZAC ZA PRIJAVU SUMNJIVIH TRANSAKCIJA

PODACI O PODNOSIOCU OBAVEŠTENJA	
Ime i prezime/Naziv	
JMBG/MB	
Adresa	
Svojstvo lica koje podnosi obaveštenje	*(Navesti u kom svojstvu deluje lice koje podleže obavezi obaveštavanja - na pr: broker, diler, organizator tržišta..)*[1]
Odnos sa licem o kome se podnosi obaveštenje	*(Navesti opis okolnosti ili ugovornih obaveza)*
Kontakt podaci za dodatne informacije	
PODACI O TRANSAKCIJI/NALOGU	
Opis finansijskog instrumenta	*(Navesti naziv, naziv izdavaoca, CFI kod i ISIN)*
Datum i vreme naloga ili transakcije	
Mesto trgovanja	
Opis naloga ili transakcije	Broj
	Cena i količina
	Vrsta naloga
	Način ispostavljanja naloga
	Identitet lica koje je ispostavilo nalog i lica koje je primilo nalog
	Podaci o povučenim ili izmenjenim nalozima
RAZLOZI ZA SUMNJU	
Priroda sumnje	*(Navesti vrstu povrede: manipulacija, trgovanje na osnovu insajderskih informacija, pokušaj manipulacije, pokušaj trgovanja na osnovu insajderskih informacija)*
Razlozi za sumnju	*(Navesti opis aktivnosti na osnovu kojih je podnosilac obaveštenja primetio slučaj i razlozi za sumnju)*
IDENTITET LICA KOJE SE PRIJAVLJUJE	
Ime i prezime/Naziv	
JMBG/MB	
Adresa	
Informacije o radnom odnosu	*(Navesti radno mesto i funkcija - ako je dostupno)*
Broj računa	*(Brojevi novčanih računa i računa hartija od vrednosti)*
Odnos sa izdavaocem predmetnog finansijskog instrumenta	

DRUGE INFORMACIJE	
Druge informacije koje podnosilac smatra bitnim	*(Na pr: veličina portfelja, datum početka poslovnog odnosa sa klijentom, obrasci trgovanja…)*
PRILOŽENA DOKUMENTACIJA	
Spisak priložene dokumentacije	
POTPIS I PEČAT PODNOSIOCA OBAVEŠTENJA	

[1] *Napomena: Tekst u kurzivu je uputstvo za popunjavanje obrasca i nakon popunjavanja se briše.*